

Glattrup IV, SMS 960A.

Gennemsyn af makrofossilprøver

Peter Steen Henriksen



Glattrup IV, SMS 960A. Gennemsyn af makrofossilprøverne.

Peter Steen Henriksen, Nationalmuseet, Danmarks Oldtid/Naturvidenskab

Baggrund:

Museum Salling, Kulturhistorisk Afdeling, Arkæologi har udgravet et område ved Glattrup, SMS 960A. Ved udgravningen fandt man en række anlæg spændende i tid fra senneolitikum til ældre jernalder.

Ved udgravningen blev der udtaget 152 jordprøver til makrofossilanalyser, og disse prøver er efterfølgende blevet floteret på Arkæologisk afdeling i Højslev.

Alle prøver er blevet gennemset under stereolup på Nationalmuseet, Danmarks Oldtid/Naturvidenskab, med henblik på at vurdere om prøverne er egnede til en nærmere arkæobotanisk analyse.

Resultaterne af gennemsynet:

Resultatet af gennemsynet kan ses i bilag 1. Indholdet af makrofossiler i prøverne var generelt meget lavt, en stor del af prøverne indeholdt hovedsageligt trækulsfragmenter, sand og recente rødder. Kun prøverne x74, 78 og 83 fra A23 (Lag med stort indhold af molluskskaller) og x493, 494 og 495 fra A 214 indeholdt meget store mængder af markukrudtsfrø, som formodentligt stammer fra rensning af en kornafgrøde. Analysen af prøverne fra A23 besværliggøres dog af at der i finfraktionen er en omfattende mug-dannelse så det hele er sammenfiltret.

I prøven x420 fra A 347 (YBZ) fandtes tre kerner fra Alm. Hirse (*Panicum milliaceum*), denne kulturplante er kendt specielt fra yngre bronzealder, men optræder meget sparsomt i fundene.

Indholdet af makrofossiler i prøverne fra Glattrup IV er generelt så lille, at det ikke kan anbefales at udføre nærmere analyser. Dog kan analyser af prøverne fra A23 og A214 være interessante, hvis de kan indgå i en nærmere analyse af flere aspekter; f.eks. en analyse af mollusker, knogler o.l.

Resultatet af gennemsyn af prøver fra SMS 960A

I skemaet er der anvendt følgende forkortelser:

- Forekomst:

x – enkelte, xx – få, xxx – en del, xxxx – mange, xxxxx – dominerende.

- Afgrøder:

H. - Hordeum (Byg), **H.v.n.** – Hordeum vulgare var. nudum (Nøgen Seksradet Byg), **T.** – Triticum (Hvede), **T.ae.** – Triticum aestivum (Alm. Hvede), **T.d.** – Triticum dicoccum (Emmer), **T.s.** – Triticum spelta (Spelt), **A.** – Avena (Havre).

- Markukrudt/andre vilde planter:

Pers. – Persicaria maculata/lapathifolium (Fersken/Bleg Pileurt), **Ch.** – Chenopodium (Gåsefod), **Ch.a.** – Chenopodium album (Hvidmelet Gåsefod), **Sp.** – Spargula arvensis (Spergel), **R.a.** – Rumex acetosella (Rødknæ), **Polyg.** – Polygonum aviculare (Vej-Pileurt), **Fallopia** – Fallopia convolvulus (Snerle-Pileurt), **Pl.l.** – Plantago lanceolata (Lancet-Vejbred), **Danth.** – Danthonia decumbens (Tandbælg), **Raph.** – Raphanus raphanistrum (Kiddike), **Stell.** – Stellaria media (Alm. Fuglegræs), **Scleranth.** – Scleranthus annuus (Enårig Knavel), **Poa a.** – Poa annua (Enårig Rapgræs)

- Andet:

RR – recente rødder.

X-nr.	Afgrøder	Aksled	Markukrudt	Andre frø	Trækul, mm.	Andet	Vol. ml.
8							÷
30			x Pl.l. + x	x Coryllus skalfragm.	xxxxx 0-10		5
31					xxxxx 0-15		25
74	x H. + x		xxxxx Ch. xxxxx Pers., Sp., Fallopia, xx R.a.	xx Poa, x Carex, x Coryllus skalfragm.	xxxxx 0-15	Finfraktion fyldt med svampehyfer	500
78	x		xxxx Sp., R.a., xxx Pers., Ch.		xxxxx 0-5		100
83	x H. + x		xxxxx Ch. xxxxx Pers., Sp., Fallopia, xx R.a.	xx Poa, x Carex,	xxxxx 0-15	Finfraktion fyldt med svampehyfer	400
93	x				xxx 0-3	Sand + RR	5
94							÷
96	S.				xxx 0-10	Sand + RR	30
119			x Ch.	x Poa	xxxxx 0-20	fra knudret træ	25
121					xxx 0-5	Sand	5
127	xx H. + x		x Sp., R.a., Pers., Fallopia		xxxx 0-20	Finfraktion fyldt med svampehyfer	400
131					xxx 0-5	Sand	5
132					xxx 0-5	Sand	5

133					xxx 0-5	Sand	5
136					xx 0-2	kun 0,25 mm	2
139					x 0-5		5
142					x 0-2	Sand, kun 0,25 mm	3
173	x T.		?? Pers., Sp., Ch.	x Bromus sp.	xxxx 0-10	Finfraktion fyldt med svampehyfer	300
181	xx H., T. (meget forbrændte)		xx Pers., Ch.a.		xxxx 0-15		40
226				x	xx 0-2	Sand, kun 0,25 mm	10
227					xx 0-10	Sand	25
228					x 2-5	kun 2,0 mm	½
229	1 H.v.n.				xx 0-5	Sand	30
238		x T. s/d			xx 0-5	Sand	10
241							÷
242			x Ch.a.		xx 0-5	Sand	5
245			x Ch.a.		xx 0-5	Sand	20
246					xx 0-5	Sand, x Lyngstængler	20
247	x				xxx 0-5	Sand	15
248				x Poa a.	xx 0-5	Sand	10
249							÷
250			x Pers.		xx 0-5	Sand	40
251					xx 0-5	Sand	20
253	x T.			x Carex	xx 0-5	Sand	1
254					xx 0-5	Sand	5
255	x H.		x R.a.		xx 0-5	Sand	15
256			x Pers., Ch.a.		xx 0-5	Sand	2
257					xx 0-5	Sand	5
258	x H.				xx 0-5	Sand + RR	10
260					xx 0-5	Sand	10
261					xx 0-15	Sand	5
262	x H.		x Pers.		xx 0-5	Sand	5
264			x Pers.		xx 0-10	Sand	5
266	x T.		x Pers.	x Carex	xx 0-10	Sand	30
267							÷
268	x				xx 0-10	Sand	30

270	x H. + x (slidte)				xx 0-10	Sand	20
272	x H.v.n.		x		xxx 0-15	Sand, xx Lyngstængler	25
274	x H.				xx 0-10	Sand	5
276	x		x Pers.		xx 0-10	Sand	10
277	x H.v.n.	x T.d.	x Pers.	x Carex	xxx 0-20	Sand	15
278				x Bromus	xx 0-10	Sand	30
279			xx Pers.	x Poaceae	xx 0-10	Sand	30
281					xx 0-10	Sand	25
284	x		x Pers.		xx 0-10	Sand	15
287			x Pers.		xx 0-10	Sand	15
290					xx 0-30	Sand	5
293					xx 0-10	Sand	5
295			x Pers.		xx 0-2	Sand, kun 0,25 mm	5
304	1 T. s/d		x Pers., Polyg., Fallopia	x Danth., Pl.l., Poa	xxx 0-10	Sand	20
305			x Pers.	x Danth., Carex	xx 0-5	Sand	5
306					xx 0-10	Sand	5
309					xxxx 0-40	Sand	70
311	x		x Sp.		xxxx 0-20	Sand	30
314	x T.		x Pers., Polyg.	x Poa	xx 0-5	Sand	20
317				x Vicia, x Vicia lathyroides	xx 0-5	Sand	30
319			x Pers.		xx 0-10	Sand	10
322			xx Pers.		xx 0-10	Sand	10
327			x Pers., Sp.	x Poaceae	xxx 0-10	Sand	25
328	x		x		xxxx 0-40		50
329							÷
331					xxx 0-10	Sand	30
332							÷
334			x Sp.		xxxx 0-10	Sand	10
335					xxxx 0-15	Sand	40
336	x			x Caryophyllaceae	xxx 0-25	Sand	30
337					xxx 0-10	Sand	10
338	xx T.d.			xx Bromus	xxxxx 0-20	Sand	40
341				xx Bromus	xxx 0-10	Sand	25

342	x				xxxxx 0-20	xx Coryllus skalfragm.	150
345	x		x Fallopa		xxxxx 0-20	Sand	75
348					xx 0-3	Sand	2
349				x	xxxx 0-25	Sand	75
351			x Fallopa		x 0-3	Sand	5
354					x 0-3	Sand + RR	3
358	x				x 0-3	Sand + RR	5
360					x 0-3	Sand + RR	15
361					x 0-2	Sand + RR, kun 0,25 mm	5
363	xx H. meget forbrændte	x T.d.			xx 0-5	Sand + RR	10
364					x 0-5	Sand + RR	10
366			x		x 0-5	Sand + RR	5
367	x		x Pers.		xxxx 0-40	Sand + RR	25
368	x				x 0-5	Sand	10
371	x		x Pers.		x 0-5	Sand	10
386					x 0-5	Sand + RR	3
387							÷
388	x H., T.	xx T.d.	xxx Pers.	x Pl.l.	xxx 0-10	Sand	15
389					x 0-5	Sand + RR	5
390					x 0-5	Sand + RR	10
391					x 0-5	Sand	5
392			x Ch.		x 0-5	Sand	5
393					x 0-5	Sand	5
399			x Scleranth.		x 0-5	Sand	5
400	x H.		x R.a.		xx 0-5	Sand	10
401			xxx Pers., R.a., x Ch	x Poa, Bromus	xxxx 0-20	Sand	40
402					x 0-5	Sand + RR	10
403	x H.		x Pers., R.a.	x Luzula	xx 0-15	Sand + RR	20
404			x pers.	x	xx 0-5	Sand + RR	15
405	x Camelina		xx Pers., Sp., Ch., Fallopa	x Poaceae	xx 0-5	Sand + RR	15
416					xx 2-5	Sand + RR, kun 2 mm	2
417			x Ch., Sp.		x 0-5	Sand + RR	5
418					x 0-5	Sand + RR, mug i finfraktion	5

419	x T.		x Pers., Ch.		x 0-5	Sand + RR, mug i finfraktion	20
420	3 Panicum miliaceum (Hirse)	x T.d.	xx Pers., Ch.	x Pl.l.	xx 0-5	Sand + RR, 1 muselort	40
421	x (meget forbrændte)		x Pers., Sp. Fallopa, Scleranth.	x Potamogeton, Poa a.	xx 0-5	Sand	10
422	x (meget forbrændte)		x Pers., Stell., Scleranth.	x Vicia, Cruciferaeae	xx 0-10	Sand	15
423	x H.			x	x 0-5	Sand	5
424							÷
427	x				x 0-5		5
428			x Pers.	x (frøkapsel)	x 0-5	Sand + RR	30
429			x Fallopa	x Danth.	x 0-5	Sand + RR	20
430			x R.a., Ch.		x 0-5	Sand	5
443			x Pers.		x 0-5	Sand	5
444							÷
445							÷
446			x Sp.		x 0-5	Sand	5
476					xxxxx 0-30	Sand, mest store stykker trækul	75
484					x 0-5	Sand + RR	5
486					xxxxx 0-100	mest 50-100 mm	2000
490					xxxx 0-5		5
493	xx H. + x		xxxxx Sp., xxxx Pers. x Galeopsis	x Carex	xxxx 0-20	Sand	30
494	x H.v.n., A.		xxxxx Sp., Pers., xx Ch.	x Carex + x	xxxx 0-10	mange Lyngstængler	75
495	xx H.v.n.		xxxx Sp., Pers., xx Ch.	xxx Carex serotina	xxxx 0-10	Sand, okker-farvet	30
496	x				x 2-5	kun 2 mm.	2
497					x 0-5	Sand	15
498				x Quercus ("skål" fra agern)	x 0-5	Sand	5
502					xxxx 0-10	Sand	30
503				x Coryllus skalfragm.	xx 0-20	RR	25
506					x 0-5	Sand + RR	5
507					x 0-5	Sand	15
508				x Poa a.	x 0-5	Sand + RR	25
509					x 0-5	Sand	5
510					x 2-3	kun 2 mm.	1/10
511					x 0-5	Sand	15
512							÷

513					x 0-5	Sand	5
514					x 0-5	Sand	5
515					x 0-5	Sand + RR, mug i finfraktion	4
537					xxxx 0-30	Sand + RR (mest rødder)	300
538					xxxx 0-30	Sand + RR	200
539				x Carex + x	xxxxx 0-30		100